פט: האשה פרק שמיני פסחים

דעות שאני. תע"ג דלא אכלי כולהו אלא כחד תימה גר"י מה לרך לשנויי הכי לימא ליה דשאני הכא דלא שייך למימר הא קבילתון ולא דמי כלל לידיו של א' מהן יפות וי"ל דאינעוריך לשנויי הכי דלא נידוק [איפכא דוקא] ממנה אחרים דלא מצי למימר הא קבילתון [יהא ידיו יפות דמצי למימר קבילתון] אין רשאין ליתן חולקו ומעיקרא דהוה בעי למיפשט דהוי כידיו של א' מהן יפות ה"מ למפרך אדרבה איפכא מסתברא לך משני דלא מצי למיפשט מידי: **בני** חבורה **רשאין** לחלק **או לא.** וא"ת אמאי לא פשיט ממתני' דדוקא אם הממנה האחרים עמו רשאין ליתן חולקו וי"ל דאיכא למידחי דבלא ממנה נמי רשאין ליחלק והא דנקט ממנה משום דבכל ענין מיירי אפי' התנו שלא ליחלק ואם ממנה רשאין ליחלק אבל ברייתא לא מצי למידחי דפשיטא דאם התנו שלא ליחלק אפי' א' מהם ידיו יפות אין רשאין ליתן חולקו דמסתמא על דעת כן התנו דאם אין אחד מהן ידיו יפות אין דרך ליחלק בלא תנאי:

מעות כל שהן **יפלו לנדבה.** ק"ק לר"י דרשא מיירי כשהקדיש מעות לשם פסח כדמוכח בסמוך וסיפא מיירי במעות חולין דאי הקדישן לשלמים איך יפלו מעות שלמים לנדבת ציבור ויקריבו מהן עולות לקץ המזבח:

ומאחר דלא עשה ולא כלום אמאי יפלו לנדבה. פירוש אי אמרת בשלמא דעשיתו מועלת אתי שפיר דקנסינן ליה שלא ירגיל לעשות כן פעם אחרת אבל כיון דלא עשה ולא כלום אמאי קנסינן ליה כיון שאין ממש בעשיתו ומשני דמ"מ קנסינן ליה:

וזה הפריש מעות לפסחו כו'. דאי במעות חולין מאי קמ"ל פשיטא שהן חולין דלית לן למיקנסיה כמו בסיפא כיון דאדרי למעות אחרים על פסחו וא"ת אפילו אי הוי מעות חולין מעיקרא מכל מקום איך יכול למעות אחרים אחר שהקדישו כיון דסבר דאפילו במעות לא משייר וכ"ש בפסח דלא משייר מדקשיא ליה אין הקדש חל על הקדש וי"ל דאע"ג דלא משייר ביה מידי על דעת כן מקדישו שיצאו כל אשר יומנה עליו דקרא כתיב (שמות יב) ולקח הוא ושכנו וכתיב ביה (שם) תכוסו משמע דבכל ענין אפילו הקדישו בסר משום דדעת האדם כן:

מתני' הממנה אחרים עמו על פסחו. א' מבני חבורה שהממנה אחרים עמו על חלקו בלא דעת חבורה: **רשאין.** לומר לו טול חלקך ולא ואכול אתה וחבורתך את חלקך דאתי ליה להאי תנא פסח נאכל בכ' חבורות[1]: **גמ' ידיו יפות.** ליטנא מעליא ממהר לאכול הרבה: **קבילתון.** קבלתוני עליכם לאכול בכל כחי בדמים הללו: **לתקוני זביחה.** שלא יהא עותר ושיערנון למאכל שאר בני אדם: **לאו משום דסוף ליה כו'.** שיהו עמו אוכלין: **דעות שאני.** אין בני חבורה מרוצין להיות כל אלו הדעות בחבורתם שמא יעכבו[2] עליהם הסעודה ולא משום אחילה יתירתא אלא אפילו לא אחלי כולהו אלא כחד גברא מצו מעכבי עליה: **ממלא כריסו ממנו.** כדאמרי' בגילד זולין (לעיל דף פו.) שאין האוכל אוכל בשאי מקומות: **לא רצו לא.** אלמא משום פסידא הדרי ביה הכא נמי משום פסידא הדרי ביה: **לאערבינן לדידך לא קבילינך.** אבל ידיו יפות מדלא נדקו אחריו ש"מ בכל מאכלו קיבלו עליהן: **סיבולת.** תערובת סעודה של כל יומת השנה: **מאי ולא עוד.** מאי אולמיה הא מהא: **לתקוני זביחה.** כמדת איש אחד: **דלצוותא.** ואיכא למימר משום צוותא קבליה עליה בכל מאכלו: **רשאין ליחלק.** לחלק פסח ביניהן לכל א' חלק המגיעו: **או אין רשאין לחלק.** אלא אוכלין כאחד ונותנין המנות לפניהם כשאר סעודות: **ש"מ.** אין רשאין ליחלק: **כל הני סיובתא.** הממנה אחרים והשמש: **איסיביה בני חבורה.** מרישיה דקתני טול חלקך ושני ליה בההיא משום לתקוני זביחה קבליה וכמדת איש אחד אבל אם צוותא קבילת עלך ומיתא עלך צוותי לקבולי עלך בכל סעודתי: **ועל תגיגתו.** תגיגת י"ד שאף היא באה לכל המעיין: **מעות חולין.** שלקח מן הממנין הללו: **שבידו.** כדמפרש טעמא לקמיה שאף על פי שהממנה כבר הקדיש מעותיו לכך והממנה כבר הקדיש פסחו מתחלין המעות על הפסח וטעמא מפרש[3]: **המוכר עולתו.** להתכפר בה אחר לא עשה כלום ואין העולה קריבה אלא לשם בעלים הראשונים: **ומעות כל שהן.** כל מה שקיבל מן העולה והשלמים ואפילו יותר על כדי דמיהן יפלו המעות לנדבת ציבור לשופרות שהיו במקדש שהיו מקריבין מהן עולות לקץ המזבח. ולקמיה פריך מאחר דלא עשה ולא כלום אמאי יפלו דמיהן לנדבה: **אמר רבא קנסא.** קנסו רבנן לקוחה דלא ליקני זימנא אחרימי עולה ושלמים דאחר ואיהו הוא דאפסיד אנפשיה דלא הוה ליה למיקני כפרת אחרים וכי האי גוונא נמי אמרי אינשי לאו עכברא גנב אלא חורא גנב[4] כלומר המוכר לא פשע אלא הקונה הלכך מעותיו נדבה: **אף על גב דשויא ארבעה ויהבו ליה ה'.** לא אמר אשתכח דמתנה בעלמא הוא דיהב ליה ולא ליקנסיה: **אפשר ידעין כו'.** והלואי שיהו יודעין טעם זה ויודיענו: **איתא.** מעות הקדש חל על טלה הקדש אחר לגאת הקדש של מעות לחולין מי הוליאן למעות[5] (של חולין) אילו היה נותנן בבהמת חולין היתה נתפסת בקדושת המעות ואין יצאו לחולין אבל עכשיו מה נתפס מתחילה שיצאו הם לחולין והא ליכא למימר במעות שלא הוקדשו עסקינן דאם כן מאי למימרא: אמר

מתני' [1]הממנה אחר בחלקו רשאין בני חבורה ליתן לו את שלו והוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן: **גמ'** איבעיא להו בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות מהו שיאמרו לו טול חלקך וצא מי אמרינן מצי אמר להו הא קבילתון או דילמא מצו למימר ליה כי קבלינן לתיקוני זביחה אדעתא דאכלת טפי מינן לא קבלינך ת"ש הממנה אחרים עמו על חלקו רשאין [בני חבורה] ליתן לו את שלו והוא אוכל את שלו והן אוכלין את שלהן מאי טעמא לאו משום דהוי ליה כידים של אחד מהן יפות ואי סלקא דעתך ידיו יפות מצי אמר להו קבילתון ניהוי האי כידיו יפות אמרי לא דעות שאני דא"נ תרוויהו כחד מבני חבורה הוא דאכלי מצי אמרי לי' דלא ניחא לן אינש נוכרא גבן ת"ש [2]השמש שאכל כזית בשר בצד התנור אם היה פקח ממלא כריסו ממנו אם רצו בני חבורה לעשות טובה עמו באין ויושבין בצדו ואוכלין דברי רבי יהודה רצו אין לא רצו לא ואמאי נימא להו הא קבילתון שאני התם דאמרי ליה כי קבלינך אדעתא דנטרחך קמן למטרח לן לדידך לא קבלינך ת"ש [3]בני חבורה שהיה ידיו של אחד מהן יפות רשאין לומר טול חלקך וצא ולא עוד אלא [4]אפילו חמשה ועשו סיבולת רשאין לומר לו טול חלקך וצא שמע מינה מאי ולא עוד לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא פסח דמצי אמרי ליה כי קבלינך לתקוני זביחה אלא אפילו סיבולת נמי דצוותא בעלמא הוא רשאין לומר לו טול חלקך וצא איכא דאמרי הא לא איבעיא לן אלא הכי הוא דאיבעיא לן בני חבורה רשאין לחלק או אינן רשאין לחלק ת"ש בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות רשאין לומר לו טול חלקך וצא ידיו יפות אין [5]אין ידיו יפות לא שמע מינה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עריבו ריפתא בהדי הדדי אדאכיל רב הונא בריה דרב יהושע חדא אכיל רב פפא ארבע א"ל פלג לי אמר ליה קבילתון איתיביה כל הני תיובתא ושני בדשנינן איתיביה בני חבורה א"ל התם דאמרי לי' כי קבלינך לתיקוני זביחה איתיביה סיבולת אמר פלג ליה אזל עריב בהדי רבינא אדאכיל רב הונא בריה דרב יהושע חדא אכיל רבינא תמניא אמר מאה פפי ולא חדא רבינא ת"ר [6]הממנה אחרי' עמו על פסחו ועל חגיגתו מעות שבידו חולין [7]והמוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום ומעות כל שהן יפלו לנדבה וכי מאחר דלא עשה ולא כלום מעות אמאי יפלו לנדבה אמר רבא קנסא ומאי כל שהן אע"ג דלא הוו שוו אלא ארבעה ויהבו ליה חמשה אפילו בההיא יתירא נמי קנסוהו רבנן אמר עולא ואיתימא ר' אושעיא [8]אפשר ידעי חברין בבלאי טעמא דהאי מלתא זה הפריש טלה לפסחו וזה הפריש מעות לפסחו היאך הקדש חל על הקדש דקתני מעות שבידו חולין אמר

עין משפט
נר מצוה

כג א ב מיי' פ"ב מהל' ק"פ הלכה טו:
כד ג מיי' שם טוש"ע תו"מ סי' קנו סעיף י סנג"ה:
כה ד מיי' פ"ב מהלכות ק"פ הלכה טו:
כו ה מיי' פ"ל מהלכות קרבן פסח הלכה י:
כז ו מיי' פ"ל מהלכות מעילה הלכה מ:

מוסף רש"י

השמש שאכל כזית בשר. שהיה צולהו ופסחו והכניס פיו לתוך פיו והוא היה נמנה עליו (לעיל פז:). ממלא כריסו ממנו. דאם יעמוד משם שוב לא יאכל (שם).

מסורת הש"ס

א) לעיל פו., ב) [תוספתא פ"ז ה"ז], ג) [תוספתא שם], ד) [ניצין עח: אמתים ל: חולין מה.], ה) [לעיל פו.], ו) כפ"א: מרגז, ז) [לקמן נ.], ח) [עי' קדושין נ: ניצין מה. ערכין ג.], ט) ל"ל לאולין. י) רש"ל.

רבינו חננאל

מתני' הממנה אחרים על חלקו רשאין ליתן להם את חלקו כו'. פירוש שלשה שנתחברו וקנו פסח ואמר אחד מהן לאחרים הנו לי מעות ובאו ואכלו עמי בחלקי רשאין בני חבורה (לו) [ולומר] [ל]שלישי ולהרוציאו מחבורתם. ואוקימנא משום דאמרי ליה לא ניחא (ליה) [לן] דליתיב איניש נוכראה גבן. ואף על גב דאכלי כולהו בחד. איבעיא להו בני חבורה שהיו ידי אחד מהן יפות. כלומר אוכל הרבה. מהו שיאמרו לו טול חלקך וצא. ופשטנה מיהא דתניא בני חבורה שהיו ידי אחד מהן יפות. רשאין לומר לו טול חלקך וצא. ולא עוד אלא אפי' חמשה ועשו סיבולת רשאין לומר לו טול חלקך וצא ש"מ. מאי ולא עוד. לא מיבעיא קאמר. לא מיבעיא פסח דאמרינן ליה לתקוני (זבחן) [זבחא] קבילנך. אלא אפילו סיבולות נמי דלצוותא בעלמא. רשאין לומר לו טול חלקך וצא. איכא דאמרי הא לא איבעיא (להו) [לן] דמצי אמרי ליה לתקוני זבחא קבילנך. למיכל יתר (מינך) [מינן] לא קבילנך. כי איבעיא לן הא. רשאין בני חבורה ליחלק או לא. ופשטנא מיהא, בני חבורה שהיו ידי אחד מהן יפות רשאין לומר לו טול חלקך וצא. ידיו יפות אין שאין ידיו יפות לא (או לא) ש"מ. ואסיקנא אפילו סיבולות דלצוותא בעלמא רשאין לומר לו טול חלקך וצא. ומעשה דרב הונא בהדי רב פפא ובהדי רבינא פשוט הוא. תניא הממנה אחרים עמו על פסחו ועל חגיגתו מעות שבידו חולין והמוכר עולתו ושלמיו לא עשה כלום ומעות כל שהן יפלו לנדבה. ופשטה רבא למה יפלו לנדבה, קנסא. מאי כל שהן יפלו לנדבה, דאע"ג דשוה ארבעה ויהבו ליה חמשה, כולהו חמשה יפלו לנדבה ואפילו בההוא יתירא קנסיה רבנן. ומיהו שפשט רבא להא אמר עולא אפשר ידעין חברין בבלאי טעמא דהא מתניתא זה הפריש טלה לפסחו וזה הפריש מעות לפסחו היאך הקדש מתחלל על הקדש מעות שבידו חולין.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com